

je imenitna, kdo jo zna dobro porabiti; nepotrebna, nadležna in včasih celo nevarna pa je za take, ki o javnih, političnih zadevah ničesa ne vedo in se pustijo zapeljati, da izvolijo poslanca, ki njim in celi deželi na škodo deluje in govori. Delavci na kmetih, kakor hlapei, dninarji, rokodelski pomočniki itd. do zdaj niso veliko marali za časnike; odslej pa jih bodo morali pridno prebirati, če hočejo vsaj površno zvedeti, kaj se po svetu godi, o čem se ljudje pripravajo, kakošne stranke so med ljudstvom in kaj vsaka iz njih hoče in zasleduje. Dokler tega ne znajo, ostanejo zgubljene ovce, katere različni pastirji zdaj na levo, zdaj na desno gonijo. Prišli bodo nad nje dobri učenci, pa tudi krivi preroki; in kdor si sam prave sodbe narediti ne zna, ne bo vedel, koma bi verjel.

Svetujemo torej vsem poštenim slovenskim delavcem, naj bodo že kmečki hlapei in dninarji, ali rokodelski pomočniki, ali rudarji ali tovarniški delavci, naj začnejo pridno prebirati politične časnike. Kdor pa brati ne zna, naj posluša pogovore poštenih in modrih možakov, da se bo počasi v političnih zadevah nekoliko izučil in bo polagoma sam razsoditi znal, kdo mu bolj prav svetuje.

Cerkvene zadeve.

Zlata sv. maša preč. gosp. Janeza Bosina v Kozjem.

Veselo je gledati novomašnika pred oltarjem Gospodovim, veličastno pa starčka zlatomašnika, ki je pol stoletja preživel v teški duhovniški službi. Redki so tisti, katerim je ta milost podeljena. Število tovarišev se vedno krči. Duhovnik si nakoplje razne bolezni, in tako gine tovariš za tovarišem. Leta 1846. bilo je posvečenih 16 mladih duhovnikov in od teh še živita samo dva, gosp. župnik Jurij Kopriva pri sv. Roku v Selah in preč. g. kanonik in dekan kozjanski, Janez Bosina, ki so dne 3. avgusta obhajali slovesno zlato sv. mašo. V svoji skromnosti so hoteli natihoma Bogu zahvalno daritev opraviti, vendar dekanijski duhovniki so jih prepovedali, naj to slovesno naredijo. Priprave so bile velikanske. Dekleta so pletle 14 dni vence; vozili so mlaje in stavili slavoloke s primernimi napisi, in vse pod vodstvom č. g. kaplana Kokelja.

V nedeljo, dne 2. avgusta bil je trg Kozje že praznično oblečen, pripravljen mile goste sprejeti, katerih smo od vseh strani pričakovali. Prvi prišel je graščak kozjanske graščine, gosp. vitez Gossleth iz Hrastnika, ki si je stekel ne malih zaslug, da se je slovesnost izborna obnesla. Poslal je vozove za goste do Poličan in naročil na svoje stroške umetalni ogenj. V mraku so se pripeljali dragi gosti iz Maribora, preč. gospod dr. Jožef Pajek, odposlanec knezoškofa, prof. Zidanšek in prof. Kavčič in dr., potem preč. prošt ptujski, vlč. gospod nadžupnik konjiški s svojim vikarijem. Pri prihodu je zablščal celi trg Kozje — vsako okno je bilo razsvetljeno, zvonovi so peli, topiči pokali, s hribov pa so kresovi oznanjevali daleč po svetu, da se v Kozjem nekaj posebnega obhaja. Zdaj še pride godba, ognjegasci z lampijoni, in pevci so zapeli par lepih slovenskih pesmic. Okoli 9. ure so začeli spuščati rakete, in umetalni ogenj je iz kozjanske razvaline v raznih barvah razsvetljeval kozjansko dolino. Ogromna množica se temu ni mogla dosta načuditi.

Dne 3. avgusta so vreli ljudje že od ranega jutra od vseh strani. Ob 9. uri je bil trg pred župniščem napolnjen. Tukaj so se postavila belooblečena dekleta

domače in kakih 21 pištanske župnije. Uvrstili so se šolarji, godba iz Podčetrka in do 45 duhovnikov. Solze so marsikomu zaigrale v očeh, ko je zagledal na pragu župnišča starčka gosp. kanonika s zlatomašniško palico v roki. Tukaj sta pozdravila gosp. jubilanta mladenič in deklica v lepi obleki. Belooblečena učenka pa je pozdravila došle gospode goste in želela, naj bi vsak dočakal tudi zlate sv. maše. Dolgi spreved se je pomikal nato v krasno okinčano cerkev.

V cerkvi so zapeli pesem: »Pridi sv. Duh«, in na prižnico so stopili kanonik dr. J. Pajek, ki so z le njim lastno zgovornostjo in vnemo govorili. Navedli so marsikatero zanimivo prigodbo iz življenja g. jubilanta. Mnoge solze so tekle iz očij hvaležnega ljudstva. H koncu pa so prebrali g. govornik pohvalno pismo mil. knezoškofa, katero je nezmerno razveselilo duhovne sobrate, kakor tudi zbrano ljudstvo. Iz tega pisma se razvidi, koliko dobrega so storili gospod zlatomašnik tekom polstoletja. Posvečeni so bili kot bogoslovec-tretjeletnik leta 1846. V pastirstvo so šli s 1. sept. 1847 in sicer kot II. kaplan v Konjice. Dne 22. avg. 1849 so se preselili na Bizeljsko, kjer so pastirovali do 23. aprila 1857. Od tam so jih prestavili k Sv. Križu na Slatini in tukaj pomagali so pasti čredo Gospodovo do 1. maja 1862, ko so dobili mestno župnijo Slovenji Gradec. Postavili so tukaj lepo župnišče in si stekli tolikih zaslug, da so dne 2. marcija 1869 postali duhovni svetovalec, na kar so čez 2 leti postali, namreč 1. marcija 1871, župnik in dekan v Kozjem. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Zakaj bolehajo in poginjajo svinje?

Zato, ker so temu največ, če ne vse, krivi ljudje sami. Sploh je znano, da v poletni vročini ljudje ne upajo pitati svinj, ker bi od debelosti poginile. To pa je kriva misel. Ravno v poletju in še najbolj jeseni pred hudo zimo je treba pitati svinje zato, ker se tedaj veliko lažje odebelijo, ko jih ne muči zima in ker je jeseni največ piče in je tedaj piča ob enem boljša, kakor po zimi.

Zakaj svinje poginjajo? Znano je, da svinje dobivajo neko perečo bolezen. Ta bolezen pa je vnetje krvi in celega života. Svinja ima več toplote v sebi, kakor človek, ker ima tudi gotovo bolj vročo kri. In ravno to je vzrok, da se ji kri rada vname. Pa še ni samo ta vzrok, ampak največji vzrok tega je ta, da svinja mora biti dan na dan v ječi, kakor hudodelnik, v tesnem in vročem svinjaku ali hlevu, tudi imajo umazana korita ali kopanje, v katerih je zastarana, okisana in zamazana hrana.

Ako hočeš, da boš imel zdrave svinje, moraš imeti red. Skrbi, da bodo svinjaki ali hlevi po letu kolikor toliko v senci, okoli svinjakov tako imenovani »okol« ali dvorišče za svinje. Dobro je, ako je v »okolu« kako sadovno drevo n. pr. slive in voda, ali tudi kalúža, da se svinja skali, kadar je potrebno. Ker pa po kaluži postane omazana, zato je še boljše, da svinje v vsakem vročem dnevu s svežo vodo poliješ in jih umiješ. Kadar je hladno, jih ne moči, ker bi se ti prehladile. Potrosi kaj malo zrnja v »okolu«, kjer hočeš svinje umivati, da se s zrnjem motijo, in potem boš jih umival, kakor hočeš, posebno, ko jih že na to privadiš. Umivati svinje — torej naj tudi svinje knajpajo? Da, in zagotovim te, kako čudotvorna je voda ravno pri svinjah. Ako polagaš svinjam, ozirom na redilnost vsaj srednje mere klajo, in jih umiješ, kakor sem že omenil,

vsakokrat, ko je vroč dan, boš opazil, da so ti svinje po vsakem umivaju lepše, večje in debelejšje. Ako svinja zbolí, vlivaj v njo olja. To je sicer dobro, da se v nji zasušeno razmoči. Poskusi pa še poleg tega jo umiti dva- do trikrat na dan, in voda bo pomagala veliko več še kakor olje. Če pa bi bilo nevarno, da bi se bolna svinja prehladila, ko jo na dan večkrat umivaš, jo po vsakem umivanju pokrij.

Svinjam ne smeš nikoli dati parjenega drača, ne oseta, in ne drugega drača, posebno škodljiv je še parjeni slak. Sicer pa je vsakemu živinčetu škodljiva parjena trava. Umij s svežo vodo ali pa tudi s kropom vsaki dan kopanje ali korita in škafe in sploh vso posodo, v kateri nosiš svinjam klajo. Kar nesnage skopaš iz kopanje, ne meči v svinjak, tudi zunaj svinjaka blizu ne, ker je taka reč okisana klaja, ki živinčetu smrdi in škoduje in se od te še nova klaja kolikor toliko okisa. Tudi skrbi, da svinje dobijo večkrat v poletju in po zimi mrzle sveže vode, ker jo mora večkrat piti, kakor vsaka stvar. Skrbi tudi, da bodo svinje imele vedno dovolj hrane, tudi plemene, torej jim je treba večkrat, da pogostokrat na dan polagati. Da je treba vsaki dan kidati, to vé vsakdo, ki le hoče.

Po zimi mi je neki kmet pravil, da je njegovim svinjam zavrela kri in je rekel, da zdaj vendar ni to prišlo od vročine. Jaz pa sem trdil, da je. Saj je sam omenil, kako pahne iz svinjakov, ko jih odpre, ker ima zelo okovarjene, kar je sicer prav, toda treba je večkrat svinjake prezračiti, tudi v toplih solnčnih dneh svinje pustiti iz svinjakov, da se spregibljejo in navžijejo svežega, zdravega zraka.

Sejmovi. Dne 24. avgusta na Laškem, v Arvežu, pri Sv. Duhu na Stari gori, v Cmureku in Velenju. Dne 26. avgusta v Ljubnem. Dne 28. avgusta v Celju.

Dopisi.

Iz Žalca. (Vsem hmeljarjem!) Bliža se čas hmeljske kupčije in radovedno že sedaj ljudje povprašujejo: Kako bode letos s hmeljem in kakšno ceno bode imel? Na te vprašani danes še nihče odgovora dati ne more. Vendar se pa lahko reče, da letos hmelj ne bode kaj posebno drag. Hmeljarsko društvo si šteje v svojo dolžnost, da tudi letos opozori hmeljarje na tri napake, katere se vsako leto ponovijo, in katere so deloma krive, da pride naš hmelj vedno bolj ob dobro ime in da je njegova cena vedno slabša. Prva napaka je, da ljudje vse preveč neprodanega hmelja pošiljajo v Zatec in Nirnberg — v komisijon, kakor pravijo. Hmeljski barantavci pa, ko vidijo toliko nakopičenega hmelja, mislijo, da ni treba hmelja še iskati, saj ga imamo tu zadosti, se med seboj zmenijo in določijo ceno po lastni volji. Vse drugače bi bilo, ako bi kupci prisiljeni bili, da pridejo v naše kraje in da kupujejo hmelj na domu hmeljarja. Da pa bodo ti vedeli, kako se hmelj v Nirnbergu plačuje, ukrenilo je hmeljarsko društvo, da bode vsaki dan na rotovski hiši v Žalcu na črni tabli zapisana cena hmelja, katero bode društvo telegrafičnim potom dobivalo vsaki drugi ali tretji dan in sicer od 1. septembra začeni — tako dolgo, kakor bode potreba. Druga napaka je, da ljudje hmelj ali prezgodaj ali prepozno obirajo in da ga na solcu posuše. V sušilnicah ali v senci posušen hmelj mora biti lepó zelen — ne pa bleskav in rjav. Prevelike in dolge bučke naj se posebno nabirajo ali pa naj se pusté na hmeljevki. Kdor v tej zadevi ni popolnoma podučen, naj pa vpraša. Tretja napaka je pa, da se hmelj premalo čisto obira.

Hmeljeve bučke morajo biti posamezne — ne po 5 ali 6 v grmušeljnih skupaj in vsaka naj bi imela 1 cm dolgi pecelj ali štingel. Lepo, čisto blago mora biti tudi brez hmeljevega perja in drugih smetij. — Konečno še nekaj v pojasnilo. Kadar je hmelj drag, takrat ga ljudje prav skrbno in čisto obirajo; kadar pa je dober kup, takrat pa prav površno — in to je velika pomota. Kadar je hmelj drag, takrat ga lahko prodaš, in če je tudi poln perja in smetij in če so bučke zelene ali bleskave, 2, 4 ali 6 cm dolge, to je vse eno; vse gre v denar. Ravno nasprotno pa je, če je hmelj dober kup; takrat se pa že malo slabše blago prodati ne dá. Hmeljarji, držite se teh nasvetov in gotovo vas ne bode grivalo. — Društveno vodstvo južnoštajarskega hmeljarskega društva.

Z Dobrne. (Cesarjevanje in zlata poroka.) Rojstveni dan svetlega cesarja se je po starej navadi obhajal slovesno. V ponedeljek zvečer se je priredila razsvetljava na topliskih prostorih, blizu hiše-zdravilnice pokali so topiči in praskale so rakete. V vtorek se je popevala sveta maša. Pač ni treba praviti, da je pri službi božji zraven cesarju vedno zvestovdanih domačinov bilo tudi veliko ptujcev, ki so prišli krepčat se v toplico. K imenovanej slavnosti pa se je letos pridružilo še to, da sta po svetej maši zakonca Janez Cerkovnik pa njegova žena obhajala zlato poroko. Prvo-krat sta si pred oltarjem roko podala dne 18. februarija 1844, torej sta na rojstveni dan cesarjev dopolnila ravno 52½ let, odkar sta prevzela »jarem« zakonski. Že mnogo let životarita ženin in nevesta v okolici Zavrhu v nemalem uboštvu. To so prečastiti gospod kanonik-župnik Gajšek naznanili topličarjem, a totí so v kratkem času zložili toliko denarja, da se je starej zakonskej dvojici oskrbela nova svatovska obleka in druge potrebne reči za svatovščino.

Z Veličan. (Grozen dan.) Dne 6. avgusta zjutraj ob 7. uri pobila je toča velik del Murskega polja, deloma že drugokrat. Pri nas pa v ljutomersko-ormoških goricah tokrat ni bila toča, samo le nevihta z dežjem. Od daleč pa se je slišal ta dan bobneči grom celi dan in nebo je bilo neprenehoma prevlečeno s temnimi oblaki, proti večeru slišalo se je gromenje vedno bliže in ob 7. uri, o groza, prihrula je toča v naše bogato obložene gorice, pa kaj pravim toča, padali so kosovi leda po 6 in 7 cm široki, debeli, kakor kurja jajca. To je trajalo blizu četrt ure, za tem pa je lil dež tako naglo, da so se valovi delali po zemlji. Nevihta in grom sta se polegla z večkratnim ponavljanjem še le ob 11. uri po noči. To je bil v resnici grozen dan; marsikdo, ki sicer ni prijatelj molitve, držal je trepetaje v roki rožni venec ter glasno klical Boga in Marijo pomoči; toda zastoj! Neskončno pravična božja roka nas je udarila po našem zasluženju. Bodi si gospodar, kakor viničar želita si po dolgi zimi prijetnejše spomladi, da bi se pričelo delo po vinogradih; toda reči se mora, da se že s prvim delom žali dobri Bog. Dandanes ni več nobene izjeme, ženske kakor moški, stari kakor mladi, vse je pijano grešnega veselja, o takih prilikah smesijo se božje naredbe, krščanska vera in duhovniki, pojejo se grde pesmi, skrunijo se celo zakonske zvestobe in Bog ve, kaj še vse družega, da celo posvečevanja praznikov ni prav več. Tako kličejo delavci vinograda celo leto božje maščevanje nad sebe, in kadar nam žuga pravična kazen, v skrajni sili še le, spominjamo se neprecenljivih božjih dobrot. Brzdajmo torej svoj jezik in vsa huda nagnenja, pojmo pri delu poštene pesmi, nadzorujte in svarite, gospodarji in nadzorniki, svoje delavce, in tako bode tudi ljubi Bog z mogočno svojo roko brzdal nam sovražne elemente, nas bo le svaril, ne pa strašno kaznoval.